

U S T A W A

z dnia 2026 r.

o zmianie ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych

Art. 1. W ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. poz. 1818 oraz z 2025 r. poz. 620) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. 1. Usługi społeczne oznaczają działania o charakterze niematerialnym, polegające na świadczeniu pomocy oraz wsparcia na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach albo ogółu mieszkańców, służące zaspokajaniu potrzeb oraz poprawie jakości życia, wzmacnianiu zdolności do samodzielnego funkcjonowania i uczestnictwa w życiu społecznym, a także zapobieganiu i przeciwdziałaniu marginalizacji, izolacji społecznej, wykluczeniu społecznemu oraz kryzysom społecznym, jak również wspieraniu integracji środowisk lokalnych oraz rozwoju i spójności społecznej.

2. Usługi społeczne obejmują działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej;
- 2) wspierania rodziny;
- 3) systemu pieczy zastępczej;
- 4) pomocy społecznej;
- 5) promocji i ochrony zdrowia;
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych;
- 7) edukacji;
- 8) przeciwdziałania bezrobociu;
- 9) kultury;
- 10) kultury fizycznej i turystyki;
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej;
- 12) mieszkalnictwa;
- 13) ochrony środowiska;
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej;
- 15) polityki senioralnej.

3. Usługami społecznymi są w szczególności działania podejmowane na podstawie:
- 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49 i 1301);
 - 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
 - 3) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214, 1302 oraz z 2026 r. poz. 26);
 - 4) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, 1537 i 1739 oraz z 2026 r. poz. 26);
 - 5) ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917);
 - 6) ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1670 oraz z 2025 r. poz. 340 i 1698);
 - 7) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
 - 8) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
 - 9) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913, 1301, 1665 i 1746 oraz z 2026 r. poz. 26);
 - 10) ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, 1160 i 1837);
 - 11) ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620 i 1794);
 - 12) ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1718);
 - 13) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 87 oraz z 2025 r. poz. 1173);
 - 14) ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1488 oraz z 2025 r. poz. 28, 620, 769 i 1507);
 - 15) ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278);

16) ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2025 r. poz. 798);

17) ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1512);

18) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338);

19) ustawy z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1705, z 2024 r. poz. 834, z 2026 r. poz. 160).

4. Usługi społeczne są świadczone przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, jeżeli wymogi w tym zakresie wynikają z przepisów odrębnych.”;

2) w art. 4:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rada gminy, może przyjąć w drodze uchwały, program usług społecznych, określający usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Rada gminy, na terenie której funkcjonuje centrum utworzone przez tę gminę, albo rada gminy będącej stroną porozumienia, o którym mowa w art. 10 pkt 2 lub art. 15, przyjmuje program usług społecznych, o którym mowa w ust. 1.”,

b) uchyla się ust. 3,

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Przyjęcie programu usług społecznych oraz wprowadzenie zmian do programu usług społecznych są poprzedzane przeprowadzeniem konsultacji z mieszkańcami tej gminy, w trybie, o którym mowa w art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436).”,

d) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Opracowywanie, przyjmowanie, realizowanie i ocena programu usług społecznych o którym mowa w ust. 1, należy do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym, z tym że w przypadku gmin, o których mowa w ust. 1a, zadanie to ma charakter obowiązkowy.”;

3) w art. 5 w ust. 3 po pkt 10 dodaje się pkt 10a w brzmieniu:

„10a) diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie gotowości podmiotów ekonomii społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 806) do realizacji usług społecznych;”;

4) w art. 7 w ust. 2 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) podmiot ekonomii społecznej, o którym mowa w art. 2 pkt 5 lit. a oraz d–f ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej lub jednostka tworząca podmiot ekonomii społecznej, o którym mowa w art. 2 pkt 5 lit. b i c tej ustawy, lub”;

5) po art. 7 dodaje się art. 7a w brzmieniu:

„Art. 7a. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może opracowywać i finansować, ze środków budżetu państwa, programy osłonowe w zakresie usług społecznych zwane dalej „programami”, mające na celu wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w realizacji usług społecznych, o których mowa w ustawie.

2. Program określa w szczególności:

- 1) cel i zakres przedmiotowy programu;
- 2) krąg adresatów programu oraz warunki uczestnictwa w nim;
- 3) tryb składania wniosków o przyznanie środków oraz kryteria ich oceny;
- 4) wysokość środków przeznaczonych na realizację programu oraz zasady ich podziału;
- 5) sposób i tryb zlecania przez jednostki samorządu terytorialnego realizacji usług objętych programem wykonawcom usług społecznych, o których mowa w art. 7 ust. 2;
- 6) sposób rozliczania środków przekazanych w ramach programu oraz tryb kontroli ich wykorzystania;
- 7) termin realizacji programu.”;

6) użyte w art. 10 w różnej liczbie i różnym przypadku, wyrazy „o których mowa w art. 2 ust. 1”, zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i odpowiednim przypadku wyrazami „o których mowa w art. 2 ust. 2”;

7) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. 1. Rodzaj i zakres zadań, w tym usług społecznych, przekazanych do realizacji centrum określa statut centrum nadany przez radę gminy w drodze uchwały.

2. Szczegółową organizację wewnętrzną i sposób funkcjonowania centrum określa regulamin organizacyjny, nadany przez dyrektora centrum w drodze zarządzenia.”;

8) w art. 13 w ust 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) podejmowanie działań na rzecz rozwoju i koordynacji usług społecznych, w tym przez nawiązywanie współpracy z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podmiotami

ekonomii społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej oraz osobami fizycznymi i prawnymi;”;

9) w art. 14 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) współpracuje z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podmiotami ekonomii społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej oraz osobami fizycznymi i prawnymi (zasada współpracy);”;

10) w art. 21 ust. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podmiotów ekonomii społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, oraz osób fizycznych i prawnych, wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 2, na obszarze działania centrum wraz ze wskazaniem wykonywanych przez nie usług.”,

11) w art. 23:

a) w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) zespół do spraw organizowania społeczności lokalnej lub stanowisko organizatora społeczności lokalnej.”,

b) w ust. 2:

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pkt 2 - wchodzi organizator usług społecznych, koordynatorzy indywidualnych planów usług społecznych w liczbie dostosowanej do potrzeb wynikających z uwarunkowań lokalnych oraz inni pracownicy centrum realizujący zadania z zakresu organizowania usług społecznych;”,

– po pkt 2 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) pkt 4 - wchodzi organizator społeczności lokalnej oraz inni pracownicy centrum realizujący zadania z zakresu organizowania społeczności lokalnej.”,

c) uchyla się ust. 6;

12) w art. 24 w ust. 2:

a) uchyla się pkt 4,

b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) opracowywanie sprawozdania z działalności centrum za poprzedni rok kalendarzowy, z uwzględnieniem realizacji programu usług społecznych;”,

13) art. 25 otrzymuje brzmienie:

„Art. 25. 1. Dyrektorem centrum może być osoba, która:

1) ma wykształcenie wyższe;

2) ma co najmniej 3-letnie doświadczenie na stanowisku kierowniczym w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 2;

3) ukończyła specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej lub uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie zdrowia publicznego, lub ukończyła studia podyplomowe w zakresie organizacji lub zarządzania w ochronie zdrowia;

4) ukończyła szkolenie z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych;

5) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub wobec której nie wydano prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego.

2. W okresie 6 miesięcy od dnia zatrudnienia w centrum dyrektorem tego centrum może być osoba, która nie spełnia wymogu, o którym mowa w ust. 1 pkt 4.;”,

14) w art. 27 ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) podejmowanie działań w celu rozwijania oraz koordynacji lokalnego systemu usług społecznych, w tym nawiązywanie współpracy z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podmiotami ekonomii społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej oraz osobami fizycznymi i prawnymi, wykonującymi usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 2 , na obszarze działania centrum;”.

15) art. 28 otrzymuje brzmienie:

„Art. 28. 1. Organizatorem usług społecznych może być osoba, która:

- 1) ma wykształcenie wyższe;
- 2) ma co najmniej 2-letnie doświadczenie zawodowe w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 2;
- 3) ukończyła szkolenie, o którym mowa w art. 25 ust. 1 pkt 4;
- 4) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub wobec której nie wydano prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego.

2. W okresie 6 miesięcy od dnia zatrudnienia w centrum organizatorem usług społecznych w tym centrum może być osoba, która nie spełnia wymogu ukończenia szkolenia z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych.”.

16) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Art. 30. 1. Koordynatorem indywidualnych planów usług społecznych może być osoba, która:

- 1) spełnia wymogi przewidziane do wykonywania zawodu pracownika socjalnego;
- 2) odbyła szkolenie z zakresu opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych;
- 3) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub wobec której nie wydano prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego.

2. W okresie 6 miesięcy od dnia zatrudnienia w centrum koordynatorem indywidualnych planów usług społecznych w tym centrum może być osoba, która nie spełnia wymogu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.”;

17) po art. 30 dodaje się art. 30a w brzmieniu:

„Art. 30a. 1. Koordynatorowi indywidualnych planów usług społecznych , do którego podstawowych obowiązków należy przeprowadzanie rozpoznania indywidualnych potrzeb osoby zainteresowanej skorzystaniem z usług społecznych, poza siedzibą jednostki przysługuje raz na 2 lata dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych, jeżeli przepracował on nieprzerwanie i faktycznie co najmniej 3 lata w pełnym wymiarze czasu pracy w centrum.

2. Koordynatorowi indywidualnych planów usług społecznych zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w centrum, do którego podstawowych obowiązków należy przeprowadzanie rozpoznania indywidualnych potrzeb osoby zainteresowanej skorzystaniem z usług społecznych, poza siedzibą jednostki oraz organizatorowi społeczności lokalnej zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w centrum posiadającemu uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia, o którym mowa w art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej. W przypadku zatrudnienia w mniejszym wymiarze czasu pracy dodatek przysługuje w wysokości proporcjonalnej do czasu pracy.

3. Do okresu pracy, od którego uzależnione jest nabycie prawa do dodatkowego urlopu wypoczynkowego, o którym mowa w ust. 1, wlicza się okres zatrudnienia na stanowisku pracownika socjalnego, o którym mowa w art. 121 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

4. Dodatek, o którym mowa w ust. 2, nie jest uwzględniany przy obliczaniu wysokości wynagrodzenia pracownika zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773). ”;

18) art. 33 otrzymuje brzmienie:

„Art. 33. 1. Organizatorem społeczności lokalnej może być osoba, która:

- 1) ma wykształcenie wyższe;
- 2) ma co najmniej 2-letnie doświadczenie w zakresie prowadzenia animacji lokalnej lub innych form pracy środowiskowej, w tym pracy ze społecznością lokalną;
- 3) uzyskała II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w zakresie specjalności praca socjalna ze społecznością lokalną lub ukończyła szkolenie z zakresu organizacji społeczności lokalnej lub ukończyła studia, w tym podyplomowe, w zakresie organizowania społeczności lokalnej lub specjalistyczne szkolenia z zakresu organizowania społeczności lokalnej;
- 4) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub wobec której nie wydano prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego.

2. Organizator społeczności lokalnej kieruje zespołem, o którym mowa w art. 23 ust. 1 pkt 4.

3. W okresie 6 miesięcy od dnia zatrudnienia w centrum organizatorem społeczności lokalnej w tym centrum może być osoba, która nie spełnia wymogu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3.”;

19) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. 1. Szkolenia z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych, z zakresu opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych, z zakresu organizacji społeczności lokalnej oraz specjalistyczne szkolenia z zakresu organizowania społeczności lokalnej organizują i prowadzą regionalne ośrodki polityki społecznej, a uczelnie – po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Zgodę, o której mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego wydaje, w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek uczelni, jeżeli uczelnia spełnia warunki określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 5. Decyzja o wydaniu zgody zatwierdza program szkolenia dołączony do wniosku.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek uczelni, wyraża zgodę na zmianę zatwierdzonego programu szkolenia albo odmawia wyrażenia zgody, jeżeli zmieniony program szkolenia nie spełnia minimum programowego, o którym mowa w ust. 5 pkt 1.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w drodze decyzji administracyjnej, cofa zgodę, o której mowa w ust. 1, w przypadku gdy uczelnia przestała spełniać warunki określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 5 lub prowadzi szkolenia niezgodnie z zatwierdzonym programem szkolenia.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

1) minimum programowe i wymiar zajęć dydaktycznych realizowanych w ramach szkoleń, o których mowa w ust. 1;

2) wymagania dotyczące kadry dydaktycznej prowadzącej te szkolenia;

3) warunki, jakie powinny spełniać uczelnie ubiegające się o zgodę, o której mowa w ust. 1, dla zapewnienia odpowiedniego poziomu szkoleń;

4) wzór wniosku o wydanie zgody, o której mowa w ust. 1, oraz wykaz dokumentów dołączanych do wniosku, w tym programu szkolenia opracowanego zgodnie z minimum programowym, o którym mowa w pkt 1;

5) sposób prowadzenia nadzoru nad realizacją szkoleń przez uczelnie, które uzyskały zgodę, o której mowa w ust. 1

– kierując się koniecznością odpowiedniego przygotowania dyrektora centrum, organizatora usług społecznych, koordynatora indywidualnych planów usług społecznych oraz organizatora społeczności lokalnej do wykonywania zadań wynikających z ustawy oraz koniecznością zapewnienia odpowiedniej jakości i rzetelności prowadzonych szkoleń.”;

20) art. 39 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) sposób realizacji indywidualnego planu usług społecznych, w tym wskazanie podmiotów wykonujących te usługi oraz miejsca ich wykonywania.”.

Art. 2. Do programów usług społecznych przyjętych przez radę gminy przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 3. 1. Do postępowań w sprawie naboru na stanowisko dyrektora centrum, organizatora społeczności lokalnej, koordynatora indywidualnych planów usług społecznych oraz organizatora usług społecznych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. Stosunek pracy dyrektora centrum usług społecznych, nawiązany na podstawie powołania przed dniem wejścia w życie ustawy zmienianej w art. 1, z dniem jej wejścia w życie przekształca się w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.